

**Міжнародний гуманітарний університет
Факультет медицини та громадського здоров'я
Кафедра загально – медичних наук**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОКп 14 Комплексна реабілітація військовослужбовців та постраждалих від війни

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ
СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

Другий (магістерській) рівень
Магістр з фізичної терапії
22 Охорона здоров'я
227 «Терапія та реабілітація»
227.01 Фізична терапія

Розробники і викладачі <i>(зазначаються розробники і викладачі, які викладають дисципліну - посада, наук. ступінь, вчене звання, П.І.Б.)</i>	Контактний телефон, адреса	E-mail
Браїловський Богдан Юрійович	+38(099)109-92-86 Вул.Фонтанська дорога 23/1	mgu.klinik@ gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

«Комплексна реабілітація військовослужбовців та постраждалих від війни» є клінічною дисципліною, під час вивчення якої студенти отримують необхідні знання для проведення діагностики та ефективної фізичної терапії військових після поранень внаслідок бойових дій; обґрунтувати необхідність систематичного реабілітаційного супроводу даної категорії пацієнтів для відновлення, компенсації, пристосування їх фізичних можливостей та адаптаційних резервів; розкривається потреба професійної реабілітації та соціальної інтеграції в контексті програми фізичної реабілітації. Студенти навчаються проводити обстеження поранених військових з неврологічними, травматологічними, сенсорними, посттравматичним ускладненнями (огляд, визначення мобільності та незалежності та ін. даних); складати програми реабілітації для комплексного відновлення військових після пошкоджень та травм внаслідок бойових дій. Обсяг дисципліни становить 4 кредити ЄКТС. Організація навчального процесу здійснюється за вимогами Європейської кредитно-трансферної системи.

Метою викладання навчальної дисципліни «Комплексна реабілітація військовослужбовців та постраждалих від війни» є формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема здатності до застосування у професійній діяльності сучасних засобів реабілітації військовослужбовців та постраждалих від війни.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ, ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Комплексна реабілітація військовослужбовців та постраждалих від війни» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність здійснювати професійну діяльність фізичного терапевта або ерготерапевта, розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фізичної терапії або ерготерапії відповідно до спеціалізації.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 3. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 6. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 7. Здатність працювати автономно.

ЗК 8. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 2. Здатність клінічно мислити, планувати терапію, застосовувати науково обґрунтовані засоби та методи доказової практики (Evidence-based practice), аналізувати та інтерпретувати результати, вносити корективи до розробленої програми фізичної терапії або ерготерапії чи компонентів

індивідуального реабілітаційного плану.

СК 3. Здатність ефективно спілкуватися з пацієнтом/клієнтом, його родиною й опікунами, формувати розуміння власних потреб пацієнта та шукати шляхи їх реалізації, розробляти та впроваджувати домашню програму терапії.

СК 4. Здатність до роботи у реабілітаційній команді та міжособистісної взаємодії з представниками інших професійних груп різного рівня.

СК 5. Здатність надавати першу медичну (долікарську) допомогу за умов надзвичайних ситуацій та військових дій, розуміти основи тактичної медицини.

СКфт 1. Здатність розуміти клінічний та реабілітаційний діагноз пацієнта/ клієнта, перебіг захворювання і тактику лікування.

СКфт 2. Здатність обстежувати осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп із складною прогресуючою та мультисистемною патологією за допомогою стандартизованих та нестандартизованих інструментів оцінювання, визначати фізичний розвиток та фізичний стан.

СКфт 3. Здатність прогнозувати результати фізичної терапії, формулювати цілі, складати, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії, або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії.

СКфт 4. Здатність проводити фізичну терапію осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп при складних прогресуючих та мультисистемних порушеннях.

СКфт 5. Здатність проводити фізичну терапію осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп при складних прогресуючих та мультисистемних порушеннях.

СКфт 7. Здатність здійснювати викладацьку діяльність (зокрема, як керівник/методист/супервізор клінічних практик).

СКфт 8. Управляти робочими процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів у фізичній терапії, керувати роботою асистентів, помічників та волонтерів.

СКфт 9. Здатність провадити підприємницьку діяльність у фізичній терапії.

Навчальна дисципліна «Комплексна реабілітація військовослужбовців та постраждалих від війни» забезпечує досягнення **програмних результатів навчання (ПРН)**, передбачених освітньою програмою:

ПРН 1. Застосовувати біопсихосоціальну модель обмежень життєдіяльності у професійній діяльності, аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта.

ПРН 2. Уміти вибирати і аналізувати інформацію про стан пацієнта.

ПРН 4. Оцінювати, обговорювати та застосовувати результати наукових досліджень у клінічній, науковій, освітній та адміністративній діяльності.

ПРН 5. Проводити опитування (суб'єктивне обстеження) пацієнта/клієнта для визначення порушень функції, активності та участі.

ПРН 6. Визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини, її фізичний стан, виконувати об'єктивне обстеження пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп та при складній прогресуючій і мультисистемній патології, використовуючи відповідний інструментарій.

ПРН 7. Спілкуватися з пацієнтом/клієнтом для визначення його потреб та очікувань щодо його рухової активності та результатів фізичної терапії.

ПРН 8. Прогнозувати результати фізичної терапії пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп та при складній прогресуючій та мультисистемній патології.

ПРН 9. Встановлювати цілі втручання.

ПРН 10. Створювати (планувати) програму фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану.

ПРН 11. Реалізовувати програми фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану відповідно до наявних ресурсів і оточення.

ПРН 12. Здійснювати етапний, поточний та оперативний контроль стану пацієнта/клієнта, аналізувати результати виконання програми фізичної терапії.

ПРН 13. Коректувати хід виконання програми фізичної терапії на основі аналізу запланованих та досягнутих результатів.

ПРН 14. Проводити самостійну практичну діяльність.

ПРН 15. Розробляти та викладати спеціалізовані навчальні дисципліни у закладах вищої освіти, брати участь в реалізації освітніх програм як клінічний керівник/методист/супервизор навчальних практик.

ПРН 16. Планувати та здійснювати власний професійний розвиток, планувати та оцінювати професійний розвиток колективу.

ПРН 18. Дотримуватись основних юридичних та етичних вимог, провадити діяльність зі згоди пацієнта/клієнта.

ПРН 19. Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах в умовах військового часу; вибирати методи та засоби збереження життя.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знати: особливості етіології та патогенезу різних патологічних станів, методи оцінки фізичної терапії військовослужбовців та постраждалих від війни, особливості адекватного вибору індивідуальних та групових занять, основні діагностичні критерії, методи діагностики та принципи фізичної терапії у військовослужбовців та постраждалих від війни залежно від етапу реабілітації.

Вміти: навички розробки та застосування програми фізичної терапії для військовослужбовців та постраждалих від війни, проводити лікувальну гімнастику з військовослужбовців та постраждалих від війни та рекомендувати індивідуальні програми фізичної терапії в залежності від стану, оволодіти навичками проведення дихальної гімнастики. Вміти встановити реабілітаційний діагноз пацієнту, необхідний для розробки програми фізичної терапії на певному етапі відновного лікування.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
4	120	14	28	78	2	4	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин			
	усього	лекції	практ.	самост. роб.
Тема 1. Наслідки поранень під час військових дій – неврологічні, травматологічні, психологічні.	16	2	4	10
Тема 2. Міжнародна класифікація функціонування як основа реабілітаційного менеджменту військовослужбовців після бойових поранень.	12	2	2	8
Тема 3. Програма комплексної фізичної терапії пацієнтів з неврологічними та травматологічними ускладненнями після поранення.	16	2	4	10
Тема 4. Особливості застосування засобів фізичної терапії пацієнтів після ампутацій внаслідок бойових дій.	16	2	4	10
Тема 5. Особливості застосування засобів фізичної терапії при ускладненнях з боку центральної нервової системи у постраждалих внаслідок бойових дій.	16	2	4	10
Тема 6. Програма фізичної терапії пацієнтів з сенсорними ускладненнями після поранень.	16	2	4	10
Тема 7. Застосування засобів фізичної терапії для подолання посттравматичного синдрому внаслідок бойових дій.	16	2	4	10
Тема 8. Психологічна допомога та реабілітація родин військових – учасників бойових дій.	12	0	2	10
<i>Усього годин</i>	120	14	28	78
Підсумковий контроль - екзамен				

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Наслідки поранень під час військових дій – неврологічні, травматологічні, психологічні.	4
2	Тема 2. Міжнародна класифікація функціонування як основа реабілітаційного менеджменту військовослужбовців після бойових поранень.	2
3	Тема 3. Програма комплексної фізичної терапії пацієнтів з неврологічними та травматологічними ускладненнями після поранення.	4
4	Тема 4. Особливості застосування засобів фізичної терапії пацієнтів після ампутацій внаслідок бойових дій.	4
5	Тема 5. Особливості застосування засобів фізичної терапії при ускладненнях з боку центральної нервової системи у постраждалих внаслідок бойових дій.	4
6	Тема 6. Програма фізичної терапії пацієнтів з сенсорними ускладненнями після поранень.	4
7	Тема 7. Застосування засобів фізичної терапії для подолання посттравматичного синдрому внаслідок бойових дій.	4
8	Тема 8. Психологічна допомога та реабілітація родин військових – учасників бойових дій.	2
	Усього	28

7. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Наслідки поранень під час військових дій – неврологічні, травматологічні, психологічні.	2
2	Тема 2. Міжнародна класифікація функціонування як основа реабілітаційного менеджменту військовослужбовців після бойових поранень.	2
3	Тема 3. Програма комплексної фізичної терапії пацієнтів з неврологічними та травматологічними ускладненнями після поранення.	2
4	Тема 4. Особливості застосування засобів фізичної терапії пацієнтів після ампутацій внаслідок бойових дій.	2
5	Тема 5. Особливості застосування засобів фізичної терапії при ускладненнях з боку центральної нервової системи у постраждалих внаслідок бойових дій.	2
6	Тема 6. Програма фізичної терапії пацієнтів з сенсорними ускладненнями після поранень.	2

7	Тема 7. Застосування засобів фізичної терапії для подолання посттравматичного синдрому внаслідок бойових дій.	2
	Усього	14

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Комплексна реабілітація військовослужбовців та постраждалих від війни» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Наслідки поранень під час військових дій – неврологічні, травматологічні, психологічні.	10
2	Тема 2. Міжнародна класифікація функціонування як основа реабілітаційного менеджменту військовослужбовців після бойових поранень.	8
3	Тема 3. Програма комплексної фізичної терапії пацієнтів з неврологічними та травматологічними ускладненнями після поранення.	10
4	Тема 4. Особливості застосування засобів фізичної терапії пацієнтів після ампутацій внаслідок бойових дій.	10
5	Тема 5. Особливості застосування засобів фізичної терапії при ускладненнях з боку центральної нервової системи у постраждалих внаслідок бойових дій.	10
6	Тема 6. Програма фізичної терапії пацієнтів з сенсорними ускладненнями після поранень.	10
7	Тема 7. Застосування засобів фізичної терапії для подолання посттравматичного синдрому внаслідок бойових дій.	10
8	Тема 8. Психологічна допомога та реабілітація родин військових – учасників бойових дій.	10
	Усього	78

9. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	50%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення диференційного заліку.	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, іспит
--	---

10. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ

<i>Денна форма навчання</i>			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-/-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10

¹ Індивідуально-консультаційна робота викладача зі студентами

1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль Диференційний залік			50
Всього балів			100

11. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ (для іспиту)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	Fx	незадовільно	
1-34 (2)	F		

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Стандартизація в нейрохірургії. Частина 1. Травматичні ушкодження центральної та периферичної нервової системи. За ред. академіка НАМН України, проф. Є.Г. Педаченка. Київ: ДУ “ІНХ НАМНУ”. 2019. 152 с.
2. Невидимі наслідки війни. Як розпізнати? Як спілкуватись? Як допомогти подолати? Довідник для широкого кола фахівців. Загальна редакція: К. Возніцина, Л. Литвиненко. К. 2020. 192 с.
3. Ярмолюк Ю. О. Система відновного лікування постраждалих із множинними переломами довгих кісток. Дис. Національний медичний університет імені О.О. Богомольця. Харків, 2017.
4. Хірургічні хвороби із клінічною патологією /За ред. А. Г. Іфтодія, І. В. Шкварковського. Навч. посібник. Чернівці, Медуніверситет, 2012. - 499 с.
5. Хірургія /За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2010. - 1056 с..

Додаткова:

1. Герасименко О. Засоби програми комплексної фізичної терапії осіб з ампутаціями нижніх кінцівок на рівні гомілки. Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 15. Науковопедагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгома нова. 2016. Вип. 06 (76). С. 52-57.

Електронні інформаційні ресурси

1. <http://www.moz.gov.ua/ua/portal> – офіційний веб-сайт МОЗ України;
2. <http://inmeds.com.ua> – веб-ресурс «Єдиний медичний простір»;
3. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.